

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

CJMZD26C0T04

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %**1 Základní informace k zadání zkoušky**

- Didaktický test obsahuje **32 úloh**.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku se neudělují záporné body.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** píšící propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- **Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

4 A B C D
☐ ☐ ☒ ☐

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pečlivě zabarvete původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

4 A B C D
☒ ☐ ☒ ☐

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **pište čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje jak jakákoli nesprávná, tak chybějící správná dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 1–6

TEXT 1

(1) Prvním nápojem považovaným za tzv. energy drink byl americký *Dr. Enuf*, jenž se prodával už v roce 1949. Do Evropy se ale energetické nápoje dostaly z opačného konce světa: v osmdesátých letech si rakouský podnikatel Dietrich Mateschitz ze své cesty do Thajska přivezl recepturu na nápoj jménem *Krating Daeng*. Na jejím základě pak vyvinul vlastní produkt, který představil roku 1987 a **který je na evropském trhu hitem dodnes**.

(2) Od té doby se nabídka tohoto typu nápojů rozšířila o mnoho dalších značek. Energie, kterou výrobci zákazníkům slibují, se zpravidla ukrývá v různých přidaných životabudičích. Přestože reklamy často ZDŮRAŽŇUJÍ atraktivní ingredience jako taurin (tj. aminokyselina POVZBUZUJÍCÍ mozkovou činnost), ve skutečnosti energy drinky sázejí hlavně na starý dobrý kofein a samozřejmě také na cukr.

(3) Tyto látky se na první pohled nezdají kdovíjak škodlivé, při nadměrné spotřebě však mohou mít značný dopad na zdraví: v případě cukru jde o obezitu nebo zubní kaz, ale také cukrovku; kofein může způsobit podrážděnost, úzkost či poruchy srdečního rytmu. Ohroženi jsou přitom především dospívající. Třeba v USA tvoří většinu konzumentů těchto nápojů lidé ve věku 13–35 let, zejména muži. „Energetáky“ dostupné na českém trhu obsahují ve 100 mililitrech nápoje v průměru 32 miligramů kofeinu, což je množství, které odpovídá polovině šálku espressa. Při této koncentraci jsou pro mladistvé podle odborníků bezpečné dvě velké (půllitrové) plechovky energetického nápoje týdně, z průzkumů však plyne, že desetina českých teenagerů tuto hranici překračuje a trend je bohužel vzestupný.

Pokud jde o mládež, experti se takřka jednomyslně shodují, že stát by měl obchod s energetickými nápoji regulovat. Řada z nich je pro omezení reklamy, která cílí na nezletilé; ohledně prodeje mladistvým se uvažuje i o úplném zákazu. **Ten byl třeba v Polsku a Litvě již přijat**. Třetí možností je zdanění cukru v nápojích. To se osvědčilo v Maďarsku, kde kvůli ceně vyměnila část konzumentů energetické nápoje za minerálku.

Zatímco paleta rizik je široká, benefity užívání energetických nápojů jsou sporné. Některé studie zmiňují pozitivní vliv těchto nápojů na sportovní výkonnost (jejich pití prý například snižuje pociťovanou únavu), zato jiné výzkumy žádné kladné účinky neodhalily.

(www.seznamzpravy.cz; Respekt 37/2023, upraveno)

TEXT 2

Slovo typu A (např. *počtvrté, dokola*) vzniká sloučením předložky s ohebným slovem v určitém pádě.

Slovo typu B (např. *horempádem, zničehonic*) vzniká sloučením dvou nebo více slov, z nichž alespoň dvě předložkami nejsou.

(CZV)

max. 2 body

1 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), či nikoli (N).

	A	N
1.1 Většina mužů v USA konzumuje energetické nápoje od svých třinácti do pětatřiceti let.	☐	☐
1.2 Ze tří způsobů regulace spotřeby energetických nápojů se nejlépe osvědčilo zdanění cukru v nápojích.	☐	☐
1.3 V plném šálku espressa je přibližně dvojnásobné množství kofeinu, než je průměrně v jedné velké plechovce energetického nápoje.	☐	☐
1.4 Vlastní energetický nápoj, se kterým uspěl na evropském trhu, vyvíjel rakouský podnikatel Dietrich Mateschitz od roku 1980 do roku 1987.	☐	☐

2 Vypište přísudek:

2.1 z věty tučně vyznačené v první části TEXTU 1;

2.2 z věty tučně vyznačené ve třetí části TEXTU 1.

(Přísudky zapíšte ve stejném tvaru, v němž jsou užity v textu.)

1 bod

3 Ve které z následujících možností jsou uvedena pouze slova typu A?

(Posuzované výrazy pocházejí z TEXTU 1. Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.)

- A) kvůli, bohužel
- B) zejména, takřka
- C) kdovíjak, například
- D) zpravidla, především

1 bod

4 Ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se vyskytují dvě podstatná jména, která jsou v textu užita ve stejném pádě?

(Posuzované úseky jsou v TEXTU 1 podtrženy.)

- A) stát by měl obchod s energetickými nápoji regulovat
- B) ohledně prodeje mladistvým se uvažuje i o úplném zákazu
- C) třetí možností je zdanění cukru v nápojích
- D) zmiňují pozitivní vliv těchto nápojů na sportovní výkonnost

1 bod

5 Která z následujících informací je v TEXTU 1 předkládána čtenářům jako nejméně jistá?

- A) Existují lidé, kteří konzumaci energetických nápojů nahradili konzumací minerálky.
- B) Existuje určitý přínos užívání energetických nápojů, který se projevuje zvýšením sportovní výkonnosti.
- C) Existují experti schvalující omezení reklamy na energetické nápoje, která se zaměřuje na nezletilé.
- D) Existuje určitý počet českých teenagerů, jejichž spotřeba energetických nápojů přesahuje množství považované za bezpečné.

1 bod

6 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Slova *zdůrazňovat* a *povzbuzující* pocházejí z druhé části TEXTU 1 a jsou v něm zapsána velkými písmeny.)

- A) Slova *zdůrazňovat* a *akcentovat* jsou v kontextu TEXTU 1 synonymy, totéž platí i pro slova *povzbuzující* a *stimulující*.
- B) Slova *zdůrazňovat* a *akcentovat* nejsou v kontextu TEXTU 1 synonymy, totéž platí i pro slova *povzbuzující* a *stimulující*.
- C) Slova *zdůrazňovat* a *akcentovat* jsou v kontextu TEXTU 1 synonymy, slova *povzbuzující* a *stimulující* však v kontextu tohoto textu synonymy nejsou.
- D) Slova *zdůrazňovat* a *akcentovat* nejsou v kontextu TEXTU 1 synonymy, slova *povzbuzující* a *stimulující* však v kontextu tohoto textu synonymy jsou.

7 Rozhodněte o každém z následujících větných celků, zda je zapsán pravopisně správně (A), či nikoli (N).

	A	N
7.1 Svého zločinného jednání upřímně lituji a jsem připravený odpykat si trest.	☐	☐
7.2 Pavel si stále na něco ztěžoval a tím zkazil ostatním celý prázdninový pobyt.	☐	☐
7.3 Zařízení kliniky prošlo rozsáhlými změnami, významěji se rozšířily i její služby.	☐	☐
7.4 Panstvo spalo v měkkých postelích s nebesy, ale poddaní jen na zemi na slámě.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–11

TEXT 1

Dal jsem ti místo růží suché kavyly.
 A neměli jsme šaty z drahých látek.
 Byl to však ze všech nejkrásnější sňatek
 (tenkrát se celou noc i čerti ženili).

Ač bez hostiny, bez bouchání zátek,
 stejně jsme z toho byli trochu opilí.
 Ba ani opentlené automobily
 nás nevezly. Přes Alpy do Benátek
 jsme neodjeli na svou cestu svatební.
 Ta naše trvala však dva tisíce dní
 (je trochu dlouhý román úděl emigranta).

A nelíbili jsme se na Champs-Élysées.
 My jako v horečných snech procházeli se
 příběhem z knihy *Děti kapitána Granta*.

Vysvětlivky: *kavyl* – stepní tráva; (*Avenue des*) *Champs-Élysées* – ulice v Paříži

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

TEXT 2

Přesah – přesahování věty z jednoho verše do druhého v rámci jedné sloky, případně ze sloky do sloky. Příklad: *Ostřice dívku ubohou / břitvami řeže do nohou*.

(CZVW)

1 bod

8 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- A) Lyrický subjekt prožívá hluboké zklamání, neboť nesplnil nevěstino očekávání.
- B) Lyrický subjekt se obává důsledků toho, že nebudou dodrženy svatební zvyklosti.
- C) Lyrický subjekt se zmiňuje o zážitku, který byl navzdory okolnostem velmi pozitivní.
- D) Lyrický subjekt přiznává silné opojení alkoholem, jehož vypil na svatbě příliš mnoho.

1 bod

9 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě definice uvedené v TEXTU 2.)

- A) V básni se vůbec nevyskytuje přesah.
- B) V básni se vyskytuje jak přesah v rámci jedné sloky, tak přesah ze sloky do sloky.
- C) V básni se nevyskytuje přesah v rámci jedné sloky, pouze přesah ze sloky do sloky.
- D) V básni se vyskytuje přesah v rámci jedné sloky, nikoli však přesah ze sloky do sloky.

1 bod

- 10 **Popis TEXTU 1:** Rýmovým schématem první a druhé sloky textu ***** rým obkročný; text má formu *****, jíž odpovídá celkový počet veršů i rozložení veršů do slok.

Kterou z následujících dvojic slov je nutné doplnit na vynechaná místa (***) ve výše uvedeném popisu TEXTU 1, aby tento popis odpovídal TEXTU 1?**

- A) je – pásma
- B) je – sonetu
- C) není – pásma
- D) není – sonetu

1 bod

- 11 **Medailonek: ●●●●**, prozaik považovaný za zakladatele vědecko-fantastické literatury, tvořil hlavně v 2. polovině 19. století. Proslul např. díly *Ocelové město* (1879) a *Dva roky prázdnin* (1888), je také autorem knihy *Děti kapitána Granta*, zmíněné v TEXTU 1.

Ve které z následujících možností je uvedeno jméno spisovatele, které patří na vynechané místo (●●●●) ve výše uvedeném medailonku?

- A) Jules Verne
- B) Victor Hugo
- C) Walter Scott
- D) Charles Dickens

3 body

- 12 **Seřadte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost.**

A) Té noci jsem ale neměl šanci usnout – chvíli po dezertu, zhruba o půlnoci jsme zvenčí uslyšeli šíleně silnou ránu. Vyšli jsme spolu ven podívat se, co se stalo.

B) Jeho řidič – viník události – vystoupil, aby si to drama prohlédl. Když nás zahlédl, vrátil se, nastartoval kamión a zmizel do noci. Vzpomínám si, že jsem se tehdy rozplakal. Ne kvůli dárkům, ale nad tím, jak při pohledu na mrtvolu tvého auta vypadala tvoje tvář.

C) Sedíme u vánočního stolu. Přejídám se, zase jsi nakoupil na štědrovečerní večeři moc jídla. Vždycky ses bál, že se kvůli nedostatku peněz budeš lišit.

D) Bylo tam tvoje auto, ale slisované, proměněné v beztvary kus kovu. Všude kolem ležely úlomky plastu a vzduchem létaly cáry balicího papíru. O několik metrů dál stál obrovský kamión.

E) To proto jsi chtěl mít všechno, co podle tebe jedí jiní lidé: ústřice, lososa, vánoční rolády... Čím chudší jsme byli, tím víc jsi na Vánoce utrácel, abychom nebyli jiní než ostatní. Dárky jsi každý rok schovával v kufru auta. Počkal jsi, až půjdu spát, pak jsi je přinesl a položil pod stromek, abych je ráno našel.

(É. Louis, *Kdo zabil mého otce*, upraveno)

- 12.1 _____
- 12.2 _____
- 12.3 _____
- 12.4 _____
- 12.5 _____

13 Přiřadte k jednotlivým souvětím (13.1–13.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádná možnost z nabídky A–E nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

- 13.1 Některý radní včera na jednání pozvali stavitele, který v centru naší obce vybuduje několik dopravních hřišť. _____
- 13.2 V minulém týdnu vybavili tenhle výstup z metra tabulema, kde si můžou cestující vyhledat odjezdy autobusů. _____
- 13.3 Doufal jsem, že tentokrát místní fotbalisti získají pohár, oni se ale slabým výkonem v dnešním zápase o svou šanci připravili. _____
- A) V souvětí je v nespisovném tvaru užito jedno slovo, a to zájmeno.
 B) V souvětí je v nespisovném tvaru užito jedno slovo, a to sloveso.
 C) V souvětí jsou v nespisovném tvaru užita dvě slova, a to podstatné a přídavné jméno.
 D) V souvětí jsou v nespisovném tvaru užita dvě slova, a to podstatné jméno a zájmeno.
 E) V souvětí jsou v nespisovném tvaru užita dvě slova, a to přídavné jméno a sloveso.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–18

(1) Vynález fotografie v roce 1825 vzbudil naději, že skutečnost bude možné zachytit naprosto dokonale. Tehdy poprvé nestvořila obraz přímo lidská ruka: vznikl zdánlivě bez subjektivního vlivu. Jako by fotoaparát jen **věrně** snímal, co se při stisknutí spouště nalézalo před objektivem. Fakticky ale realitu snímku vytváří fotograf. To on **vybír**á úhel, z něž se díváme, i výsek skutečnosti, který uvidíme. Ani fotografie tedy nemůže být zcela objektivní.

(2) Existuje ovšem ještě pádnější důvod, proč nelze fotografii slepě věřit. Se zobrazovanou realitou se totiž dá snadno manipulovat. Dodatečné úpravy snímků jako fotomontáž nebo retuš se používaly už od počátků fotografie. Jejich účelem mohlo být např. zvýšení uměleckého dojmu, známe však i případy ***** snahou podvést diváky. Slavným příkladem jsou třeba lidé mizející z fotografií, na nichž byli vyobrazeni spolu s J. V. Stalinem. Ty, kteří se diktátorovi znelíbili, postihlo zpravidla fyzické „vymazání“ ze světa, a tudíž také odstranění ze všech fotografií.

Ukázkou politické fotomontáže z českého prostředí je černobílý záběr prezidenta Zápotockého na balkóně Pražského hradu, jak zdraví dav lidí, kteří stojí na nádvoří. Na původní fotografii je však místo davu vidět jen pár náhodně rozptýlených osob. Upravováním obrazů ***** historii se přitom zásadně mění způsob, kterým se bude historie vyprávět – jak psal G. Orwell, *kdo ovládá přítomnost, ovládá i minulost*.

(3) V éře pokročilých digitálních technologií je změna fotografického obrazu **daleko** snadnější a výsledky jsou pak téměř dokonalé. V březnu 2023 obletěl svět snímek papeže Františka v luxusní bílé péřové bundě. Málokdo by ovšem tenkrát **čekal**, že jde o obrázek kompletně vygenerovaný umělou inteligencí. Vědomí, že pravou fotografii nelze rozeznat od podvrhu, nás ale bohužel nevede k větší potřebě ověřovat informace; spíše přestáváme považovat média, v nichž se fotografie prezentují, za důvěryhodná. I přes tuto nejistotu je však třeba spolehlivé zdroje zpráv stále hledat – bez nich bychom se těžko orientovali ve světě nebo se navzájem domluvili.

(Nový Prostor 598, upraveno)

14 Vypište ze třetí části výchozího textu dvě podstatná jména, která jsou stejného rodu jako slovo světlo.

(Za chybu se považuje jak neuvedení hledaného slova, tak zápis jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

max. 2 body

15 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

A N

15.1	G. Orwell psal mimo jiné o svých negativních zkušenostech s úpravami historických fotografií.	☐	☐
15.2	Následkem zavedení pokročilých digitálních technologií mají lidé stále menší potřebu ověřovat si předkládané informace.	☐	☐
15.3	V roce 2023 byl papež František vyfotografován v bílé péřové bundě, načež byla tato fotografie upravena pomocí umělé inteligence.	☐	☐
15.4	Fotografie, která zachycuje prezidenta Zápotockého na balkóně Pražského hradu, má minimálně dvě verze, jež se liší počtem zobrazených osob.	☐	☐

1 bod

16 Ve které z následujících možností jsou uvedeny takové tvary slov *motivovaný* a *zachycující*, po jejichž doplnění na vynechaná místa (***) ve výchozím textu bude text gramaticky správný a smysluplný?**

- A) motivované – zachycující
- B) motivovanou – zachycující
- C) motivované – zachycujících
- D) motivovanou – zachycujících

1 bod

17 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu není pravdivé?

- A) Slovo *věrně* je v textu užito ve stejném významu jako ve větě *V deníku z cest věrně popsal své zážitky.*
- B) Slovo *vybírat* je v textu užito ve stejném významu jako ve větě *Rád vybírá cíle našich letních výletů.*
- C) Slovo *daleko* je v textu užito ve stejném významu jako ve větě *Daleko lépe bych ten úkol zvládl s kvalitním nářadím.*
- D) Slovo *čekat* je v textu užito ve stejném významu jako ve větě *U pokladny jsem hodinu čekal ve frontě.*

1 bod

18 Které z následujících tvrzení o větách podtržených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Věta z první části textu rozvíjí sloveso *vzbudit*, věta z druhé části textu rozvíjí sloveso *existovat*.
- B) Věta z první části textu rozvíjí podstatné jméno *naděje*, věta z druhé části textu rozvíjí sloveso *existovat*.
- C) Věta z první části textu rozvíjí sloveso *vzbudit*, věta z druhé části textu rozvíjí podstatné jméno *důvod*.
- D) Věta z první části textu rozvíjí podstatné jméno *naděje*, věta z druhé části textu rozvíjí podstatné jméno *důvod*.

19 Ve které z následujících možností jsou oba výrazy obsahující *li/-li* zapsány správně?

- A) Dub pýřitý neboli šípák je na tomto území kriticky ohrožený, neli vyhynulý.
- B) Dub pýřitý nebo-li šípák je na tomto území kriticky ohrožený, neli vyhynulý.
- C) Dub pýřitý neboli šípák je na tomto území kriticky ohrožený, ne-li vyhynulý.
- D) Dub pýřitý nebo-li šípák je na tomto území kriticky ohrožený, ne-li vyhynulý.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 20–24

(1) V lodní knihovně měli knihu *Zločin a trest* a mě napadlo, že to může být dobrá detektivka, ačkoli v ní byla spousta matoucích ruských jmen. Už po chvíli čtení jsem ale svého rozhodnutí litoval. Pojednávala totiž o jakémsi Raskolnikovovi, který zabije chamtivou lichvářku a potom se snaží přesvědčit sám sebe, že má na její peníze nárok, protože ona byla na světě k ničemu, kdežto on za ty peníze vystuduje a stane se advokátem, který bude hájit lidi stejné, jako je on sám.

Měl jsem divný pocit. Kdysi jsem totiž psal dopisy dlužníkům lichvářky Finucanové, a když umřela v křesle, vzal jsem jí z kapsy nějaké peníze, s jejichž přispěním jsem pak zaplatil cestu do vysněné Ameriky. Stařenu jsem sice nezabil, ale peníze jsem ukradl – připadal jsem si právě tak špatný jako Raskolnikov, a kdybych teď umřel, stihl by mě určitě stejný trest a dostal bych se taky do pekla.

(2) Při čtení jsem klímal na palubním lehátku, když vtom mě jeden námořník vzbudil se slovy: „Měl byste tu knihu schovat, než zmokne, pane.“ Představil se jako Owen a řekl, že mě i navzdory předpisům zkrátka musel oslovit, když čtu takovou literaturu. Povzdechl si: „Dal bych kdovíco za to, popovídat si o Dostojevském.“ Chtěl vědět, jestli jsem četl taky *Běsy* nebo *Idiota* a co si myslím o hlavním hrdinovi, knížeti Myškinovi. Když jsem odpověděl, že jsem o těch dílech nikdy neslyšel, byl zklamán. Jakmile připlujeme, musím si prý v New Yorku tyto knihy opatřit a už se nebudu nikdy cítit sám.

(3) Pak přišel na palubu kněz a Owen se vzdálil. Kněz se mě zeptal: „Mluvil jsi, Franku, s tím chlapem? Viděl jsem vás spolu.“

„Bavili jsme se jenom o ruské literatuře.“

„No prosím, to ti bude vážně k užitku. V New Yorku neuvidíš moc cedulí s nápisem *Přijme se pracovník se znalostí ruské literatury*. Aby sis někdy promluvil s těmi bohatými spolucestujícími z Kentucky, k tomu tě nepřinutím, přitom by ti to mohlo všelijak prospět. Místo toho tě tu každou chvíli vidím žvanit s námořníky. Od starých námořníků se radši drž dál, já vím, co jsou zač. A přečti si *Životy svatých*.“

(F. McCourt, *Andělina země*, upraveno)

1 bod

20 Která z následujících možností obsahuje pouze postavy uvedené ve výchozím textu, se kterými se mohl vypravěč osobně setkat?

- A) kníže Myškin, námořníci, Raskolnikov
- B) kníže Myškin, kněz, cestující z Kentucky
- C) lichvářka Finucanová, námořníci, Raskolnikov
- D) lichvářka Finucanová, kněz, cestující z Kentucky

max. 2 body

21 Vypište z první části výchozího textu dvě slovesa příbuzná se slovem *pád*.

(Za chybu se považuje jak neuvedení hledaného slova, tak zápis jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

max. 2 body

22 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), či nikoli (N).

A N

22.1 Frankova cesta do Ameriky se uskutečnila mimo jiné díky penězům, které byly odcizeny.	☐	☐
22.2 Frank byl přesvědčený, že skončí v pekle proto, že je zodpovědný za smrt lichvářky Finucanové.	☐	☐
22.3 Podle kněze by bylo pro Franka přínosnější mluvit na lodi s bohatými lidmi z Kentucky než s námořníky.	☐	☐
22.4 Frank litoval toho, že si ze dvou titulů v lodní knihovně zvolil místo dobré detektivky jinou knihu, plnou matoucích ruských jmen.	☐	☐

1 bod

23 Které z následujících tvrzení o druhé části výchozího textu není pravdivé?

- A) Owen zde promlouvá prostřednictvím přímé řeči.
- B) Frank zde promlouvá prostřednictvím přímé řeči.
- C) Owen zde promlouvá prostřednictvím nepřímé řeči.
- D) Frank zde promlouvá prostřednictvím nepřímé řeči.

1 bod

24 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje sloveso v rozkazovacím způsobu?

- A) měl byste tu knihu schovat
- B) neuvidíš moc cedulí s nápisem
- C) od starých námořníků se radši drž dál
- D) přijme se pracovník se znalostí ruské literatury

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 25

TEXT 1

peří	brambory	klouby	hmyz
játra	kladiva	kamení	varhany
dýně	žebra	lidstvo	nehty

TEXT 2

Podstatné jméno typu A (např. *dveře*) nemá tvary jednotného čísla a užívá se pouze ve tvarech množného čísla (*dveře se zavírají*, nikoli *dveře se zavírá*), jimiž se označuje jak jeden objekt, tak větší množství objektů.

Podstatné jméno typu B (např. *pole*) má tvary jak jednotného, tak množného čísla (*pole se zavlažuje* × *pole se zavlažují*; *z pole* × *z polí*).

(CZVV)

max. 2 body

25 Vypište z TEXTU 1 dvě podstatná jména typu A.

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Posuzujte jen spisovné tvary slov. Za chybu se považuje jak neuvedení hledaného slova, tak zápis jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

Karlův kajak vyprostili zpod jezu ostatní vodáci, ale jeho záchranáři vytáhnout nedokázali.

1 bod

26 Které z následujících tvrzení o zájmenu *jeho* z výchozího textu je pravdivé?

(Posuzovaný větný celek je gramaticky správný.)

- A) Jde o osobní zájmeno, jímž je ve větě zastoupeno slovo *kajak*.
- B) Jde o osobní zájmeno, jímž je ve větě zastoupeno slovo *Karel*.
- C) Jde o přivlastňovací zájmeno, jímž je Karlovi přivlastňován kajak.
- D) Jde o přivlastňovací zájmeno, jímž jsou Karlovi přivlastňováni záchranáři.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 27–30

Když se vydáte po úzké silničce vedoucí od Střelkového mysu na severozápad, po necelých padesáti kilometrech dorazíte do vesnice Elim. Cestou z nejjihnějšího bodu africké pevniny zprvu pojedete přes národní park Agulhas a poté **řídce** osídleným územím přes louky, na nichž se pasou stáda antilop. **Zanedlouho** se objeví malé bílé domky s doškovými střechami, obklopené zahrádkami s ovocnými stromy. Bočními uličkami se dostanete k návsi s kostelem, podobným velkému statku. Ve štítu má hodiny staré 235 let, které dosud ukazují správný čas. Obrázek jako vystřižený z moravského venkova.

Není to žádná náhoda – vesnici založily v roce 1824 tři německé rodiny z církve Moravských bratří. Ta vznikla v Německu poté, co se tam zkrýli před rekatolizací členové Jednoty bratrské ze severní Moravy. V Africe chtěli příchozí založit misijní stanici a na místě dnešní vesnice našli **přesně** takové podmínky, jaké potřebovali. Chtěli totiž nejen šířit slovo Boží, ale i podnikat – věnovat se například pěstování viné révy. Dvanáct místních pramenů jim připomělo starozákonní oázu Elim s dvanácti studnami a jméno pro nový domov bylo **rázem** na světě.

Místní komunita je dodnes soběstačná, což je v Jihoafrické republice unikát. Tento kousek domova by si žádný český návštěvník jihu Afriky rozhodně neměl nechat ujít.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

27 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Zakladatelé vesnice Elim přijeli do Afriky proto, aby našli svaté místo s dvanácti prameny vody.
- B) Vesnice Elim zčásti těsně přiléhá k národnímu parku Agulhas, na jehož loukách žijí stáda antilop.
- C) Vesnici Elim založily tři rodiny, jež v roce 1824 uprchly před rekatolizací ze severní Moravy do Německa.
- D) Pokud se člověk vydá z vesnice Elim jihovýchodním směrem, může se po překonání vzdálenosti kratší než 50 km dostat ke Střelkovému mysu.

1 bod

28 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) Jde o odborný text, v němž jsou vysvětleny náboženské poměry v jižní Africe.
- B) Jde o publicistický text, v němž jsou nabízeny zážitkové pobyty v jižní Africe.
- C) Jde o publicistický text, který přináší bližší informace o vesnici Elim v jižní Africe.
- D) Jde o odborný text, který analyzuje historický význam vesnice Elim v jižní Africe.

max. 4 body

- 29 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.**

(Slova zapište bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užitá v textu. Za chybu se považuje jak neuvedení hledaného slova, tak zápis jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržené výrazy jsou zapsány správně.)

1 bod

- 30 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež jsou v kontextu výchozího textu antonymy?**

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- A) řídce – hustě
- B) zanedlouho – zakrátko
- C) přesně – chybně
- D) rázem – nenadále

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 31

Po jejím nečekaném příjezdu[1] jsme si chvíli jen tak povídali v rohu zahrady, kam nedoléhal hluk z ulice[2] a pak jsme zašli do domu[3] vypít si kávu.

1 bod

- 31 Kam je nutné doplnit čárku, aby byl výchozí text pravopisně správný?**

- A) pouze na místo označené [2]
- B) pouze na místo označené [3]
- C) jak na místo označené [1], tak na místo označené [2]
- D) jak na místo označené [1], tak na místo označené [3]

max. 4 body

- 32 Přiřadte ke každému z následujících tvrzení (32.1–32.4) jméno autora (A–F), které patří na vynechané místo (*****) v příslušném tvrzení.**

(Žádná možnost z nabídky A–F nesmí být přiřazena víckrát než jednou.)

- 32.1 ***** tvořil výhradně ve 14. století, stejně jako Francesco Petrarca. _____
- 32.2 ***** tvořil výhradně v 19. století, stejně jako Nikolaj Vasiljevič Gogol. _____
- 32.3 ***** tvořil převážně v 1. polovině 20. století, stejně jako James Joyce. _____
- 32.4 ***** tvořil převážně v 2. polovině 20. století, stejně jako Umberto Eco. _____

- A) Franz Kafka
- B) Edgar Allan Poe
- C) Giovanni Boccaccio
- D) William Shakespeare
- E) Publius Ovidius Naso
- F) Gabriel García Márquez

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.